

Damian Wicherek¹

Ewolucja struktury Kancelarii Prezydenta RP w latach 1989–2017. Statuty Kancelarii Prezydenta²

Słowa kluczowe: Konstytucja, prezydent, Kancelaria Prezydenta, prerogatywa

Keywords: Constitution, President, the office of President, prerogative

Streszczenie

W artykule autor skupia się na konstytucyjnej prerogatywie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jaką jest nadawanie statutu Kancelarii Prezydenta RP, która jest organem pomocniczym prezydenta. Pierwsza część artykułu, odnosi się do podstawach prawnych nadawania statutu przez Prezydenta RP, natomiast w drugiej części autor, przedstawia poszczególne dokumenty z lat 1989–2017. W zakończeniu autor zwraca uwagę na podobieństwa oraz różnice w nadawanych przez Prezydentów RP statutach, w których określali Oni zasady funkcjonowania Kancelarii Prezydenta RP, która umożliwia prezydentom realizację założeń swojej prezydentury.

¹ ORCID ID: 0000-0002-1710-0820, magister, Zakład Teorii Państwa, Prawa i Polityki Instytut Nauk o Polityce Wydział Socjologiczno-Historyczny Uniwersytet Rzeszowski. E-mail: wicherek.damian@gmail.com.

² Artykuł powstał na podstawie fragmentów pracy magisterskiej *Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jako organ pomocniczy*, która otrzymała wyróżnienie w VIII edycji konkursu „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego” na najlepszą pracę magisterską z zakresu prawa konstytucyjnego i systemów politycznych w roku akademickim 2017/2018. Promotorem pracy była Pani dr hab. Sabina Grabowska z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Abstract**Evolution of the structure of the Chancellery of the President of the Republic of Poland in 1989–2017.
Statutes of the Chancellery of the President**

In this article, the author focuses on the constitutional prerogative of the President of the Republic of Poland, which is the granting of the statute of the President's Chancellery. The aim of the article will be to analyze the individual statutes of the auxiliary body of the president, taking into account changes that have been made to the Law Office based on the documents issued. In the first part, the article refers to the legal basis for issuing statutes by the president, but the author in the subsequent parts focuses mainly on the analysis of documents issued by individual Presidents of the Republic of Poland.

✱

Celem artykułu będzie analiza poszczególnych statutów organu pomocniczego prezydenta z uwzględnieniem zmian jakie zostały wprowadzone w Kancelarii na podstawie wydanych dokumentów. Autor stawia następujące pytania badawcze: Dlaczego Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie konstytucyjnej prerogatywy zmieniali strukturę organizacyjną Kancelarii Prezydenta RP?

W artykule, zostaną przedstawione Kancelarie Prezydenta RP poczynając od Prezydenta Lecha Wałęsy po obecnie sprawującego urząd Prezydenta Andrzeja Dudę. Dla pełniejszego ukazania poruszanego tematu oprócz literatury przedmiotu z zakresu systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej oraz organów konstytucyjnych naszego państwa, posłużono się dokumentami z Archiwum Prezydenta z lat 1989 – 2017.

Wykorzystane dokumenty źródłowe, pozwalają na pełniejszą analizę podjętego zagadnienia oraz umożliwiają na sformułowanie wniosków ale również na ukazanie różnic i podobieństw funkcjonowaniu Kancelarii Prezydenta, która na podstawie obowiązującej konstytucji jest organem pomocniczym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

I. Podstawy prawne nadawania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do kompetencji jaką jest nadawanie statutu Kancelarii Prezydenta przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odnoszą się dwa artykuły. Pierwszym z nich jest art. 143 natomiast drugim art. 144 ust. 3 pkt. 28³. Obowiązująca Konstytucja dokonała jednak podziału uprawnień prezydenta. Możemy wyróżnić uprawnienia zwykłe, wymagające podpisu czyli kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów, który ponosi odpowiedzialność przed Sejmem za podpisany akt prawny, zwalniając tym samym prezydenta z ponoszonej odpowiedzialności⁴. W sytuacji odmowy podpisania aktu urzędowego przez Prezesa Rady Ministrów nie wchodzi on w życie⁵. Powyższe regulacje wynikają z art. 144 ust. 2 Konstytucji będącego nie jako uzupełnieniem art. 146, który stanowi, że to Rada Ministrów prowadzi politykę państwa⁶. Niektórzy przedstawiciele nauki używają pojęcia „kontrasygnaty negatywnej”, odnosząc się do wszystkich aktów urzędowych nie znajdujących się w wyżej wymienionym artykule⁷. Kontrasygnata ma również jeszcze jedno zadanie, wynikające z Konstytucji. Jest swoistym ograniczeniem pozycji prezydenta na rzecz Rady Ministrów, ale zmusza również do zajmowania takiego samego stanowiska premiera i prezydenta oraz do współdziałania w okresie kohabitacji⁸.

Sam termin „prerogatywa” w obecnej Konstytucji nie występuje ale używany jest w polskim konstytucjonalizmie do określenia aktów urzędowych prezydenta, które nie wymagają kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów⁹. Do uprawnień osobistych prezydenta odnosi się wspomniany powyżej art. 144

³ Art. 143, art. 144 ust. 3 pkt. 28 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483).

⁴ L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne, zarys wykładu*, Warszawa 2007, s. 260.

⁵ P. Winczorek, *Konstytucyjny system organów państwowych*, Warszawa 2012, s. 157.

⁶ A. Chorążewska, *Model Prezydentury w praktyce politycznej po wejściu w życie Konstytucji RP z 1997 r.*, Warszawa 2008, s. 269.

⁷ W. Mojski, *Władza wykonawcza – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] *Konstytucyjny system organów państwowych*, red. E. Gdulewicz, Lublin 2015, s. 192.

⁸ A. Frankiewicz, *Kontrasygnata aktów urzędowych prezydenta*, Zakamycze 2004, s. 190–191.

⁹ M. Kruk, *Prerogatywa prezydenta RP*, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Komentarz encyklopedyczny*, red. W. Skrzydło, S. Grabowska, R. Grabowski, Warszawa 2009, s. 452.

ust. 3 Konstytucji, który zawiera katalog 30 prerogatyw prezydenta¹⁰, które możemy skategoryzować na realizowane za zgodą określonego organu (zarządzenie przez prezydenta referendum ogólnokrajowego), realizowane na wniosek określonego podmiotu (nadawanie obywatelstwa polskiego i wyrażanie zgody na jego zrzeczenie), ze względu na czas (skierowanie wniosku do Sejmu o powołanie Prezesa Narodowego Banku Polskiego)¹¹. Prezydent powyższe akty urzędowe, podejmuje osobiście co wskazuje na samodzielność ustrojową Prezydenta RP¹². Za uprawnienia osobiste prezydenta odpowiedzialności parlamentarnej przed Sejmem nie ponosi premier, ponieważ nie kontrasygnował aktów prawnych oraz sam prezydent, ponieważ nie ponosi odpowiedzialności politycznej. Wykonywanie prerogatyw przez Prezydenta RP nie zwalnia go jednak z odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu¹³.

Statut Kancelarii Prezydenta stanowi podstawę funkcjonowania organu pomocniczego prezydenta. W tym dokumencie, który jest nadawany na podstawie zarządzenia, prezydent określa strukturę organizacyjną oraz skład personalny w szczególności w odniesieniu do ścisłego kierownictwa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także sposób powoływania i odwoływania sekretarzy i podsekretarzy stanu.

II. Statuty Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Początek lat 90 był okresem przemian społecznych, gospodarczych i politycznych w naszym państwie. Prezydent Lech Wałęsa, przejmował Kancelarię Prezydenta RP z rąk Wojciecha Jaruzelskiego, Przewodniczącego Rady Państwa, od 19 lipca 1989 r., Prezydenta PRL, a od 31 grudnia 1989 r., do 22 grudnia 1990 r., Prezydenta RP, wybranego przez Zgromadzenie Narodowe.

Niezwykłe ważną datą dla analizowanego zagadnienia był dzień 31 grudnia 1989 r. Wtedy Wojciech Jaruzelski, jako Prezydent RP na podstawie art. 33

¹⁰ Art. 144 ust. 3 Konstytucji RP.

¹¹ A. Chorążewska, op.cit., s. 278.

¹² R. Mojak, *Akty urzędowe prezydenta*, [w:] *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 2006, s. 314.

¹³ W. Skrzydło, *Ustrój polityczny RP w świetle Konstytucji z 1997 r.*, Warszawa 2014, s. 160–161; M. Kruk, op.cit., s. 453.

ust. 2 Ustawy z 7 kwietnia 1989 r., o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej¹⁴ nadał statut Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, który regulował jej pracę.

Nadany 31 grudnia 1989 r., statut KPRP, obowiązywał także przez dwa lata prezydentury Lecha Wałęsy. Trzeba jednak podkreślić, że w okresie od 1990 r., do 1992 r., w Kancelarii Prezydenta L. Wałęsy, wydano szereg dokumentów zmieniających strukturę organizacyjną organu pomocniczego prezydenta. Kolejnym powodem, dla którego statut Kancelarii został tak późno nadany mógł być fakt, że sam prezydent, jak i kierownictwo KPRP, chciało dokładnie zapoznać się ze strukturą organizacyjną Kancelarii, ocenić pracę statutowych komórek i przeorganizować pracę tej instytucji, czego efektem miał być nowy statut KPRP.

Przez początkowe dwa lata zgodnie ze statutem z 31 grudnia 1989 r., Kancelaria Prezydenta RP składała się z: Gabinetu Prezydenta, Gabinetów Ministrów Stanu, Gabinetu Szefa Kancelarii, Zespołu Studiów i Programowania, Zespołu Prasy i Informacji, Zespołu Prawnego, Zespołu Ułaskawień i Praworządności, Zespołu Spraw Kadrowych, Zespołu Rad Narodowych, Zespołu Odznaczeń Państwowych, Zespołu Skarg i Listów, Zespołu Organizacyjnego, Zespołu Finansowego, Samodzielnego Wydziału Spraw Obronnych, Sekretariatu Konsultantów Prezydenta, Sekretariatu Krajowej Rady Sądownictwa¹⁵.

2 czerwca 1992 r., Prezydent Lech Wałęsa nadał statut swojej Kancelarii. Podstawę prawną stanowił art. 33 ust. 2 Ustawy z 7 kwietnia 1989 r., o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W tym miejscu można zadać pytanie, dlaczego prezydent nie poczekał do wejścia w życie Ustawy Konstytucyjnej z 17 października 1992 r., o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym. Skutkowałoby to nadaniem nowego statutu tylko cztery miesiące później, co w całym okresie dwóch lat, kiedy Kancelaria oparta była na poprzednim dokumencie, nie stanowiłoby znaczącej różnicy zwłaszcza, że Ustawa Konstytucyjna w art. 48 ust. 1 stanowiła: „Organem wykonaw-

¹⁴ Art. 33 ust. 2 ustawy 7 kwietnia 1989 r., o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 19, poz. 101).

¹⁵ Załącznik nr 1 do Statutu KPRP z 31 grudnia 1989 r., Wykaz komórek organizacyjnych Kancelarii Prezydenta.

czym Prezydenta jest Kancelaria Prezydenta. Prezydent nadaje statut Kancelarii oraz powołuje i odwołuje jej Szefa¹⁶.

W nowym statucie, stwierdzono, że KPRP to organ wykonawczy prezydenta, realizujący jego ustawowe i konstytucyjne kompetencje. Jednak zakres zadań prezydenta związany z bezpieczeństwem narodowym, został powierzony utworzonemu Biuru Bezpieczeństwa Narodowego. Do obowiązków KPRP należało także realizowanie zadań powierzonych przez prezydenta, ministrów oraz wynikających z ustaw¹⁷.

Szef KPRP, który kierował pracami całej Kancelarii, również za pomocą swojego zastępcy, wydawał zarządzenia, decyzje i polecenia oraz miał możliwość powierzenia nadzoru merytorycznego nad komórkami organizacyjnymi sekretarzom lub podsekretarzom stanu. Szef Kancelarii mógł powoływać zespoły do realizacji zadań w tym określając ich nazwę oraz skład osoby. W drodze zarządzenia mógł określać zakres zadań statutowych jednostek organizacyjnych KPRP¹⁸. Na mocy statutu to prezydent powoływał Szefa Kancelarii i jego zastępców, sekretarzy i podsekretarzy stanu oraz dyrektorów generalnych¹⁹.

Prezydent Lech Wałęsa w nadanym statucie zawarł wykaz komórek organizacyjnych Kancelarii, który pod względem liczebności różnił się od wykazów z 1991 r. Przedstawiał się on następująco: Gabinet Prezydenta, Biuro Rzecznika Prasowego, Biuro Obsługi Politycznej Prezydenta, Biuro Międzynarodowe, Biuro Prawne, Gabinet Szefa Kancelarii, Biuro Kadr i Odznaczeń, Biuro Skarg i Listów, Biuro Finansowe, Biuro Administracyjno-Techniczne, Sekretariat Krajowej Rady Sądownictwa²⁰.

Po okresie 5 letniej prezydentury Lecha Wałęsy, nowym Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej, został Aleksander Kwaśniewski, który pełnił urząd w latach 1995–2005. Prezydent Kwaśniewski, niespełna miesiąc od złożenia przysięgi przed Zgromadzeniem Narodowym, nadał nowy statut swojej

¹⁶ Art. 33, ust. 2 ustawy z 7 kwietnia 1989 r.; art. 48 ust. 2 ustawy konstytucyjnej z 17 października 1992 r., o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 84, poz. 426).

¹⁷ Załącznik do Zarządzenia nr 3 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 2 czerwca 1992 r., w sprawie nadania statutu KPRP, § 1, 2 statutu KPRP.

¹⁸ Załącznik do Zarządzenia nr 3...§ 19, 20 statutu KPRP.

¹⁹ Załącznik do Zarządzenia nr 3...§ 3, 4, 5 statutu KPRP.

²⁰ Załącznik do Zarządzenia nr 3 § 6 statutu KPRP.

Kancelarii. Nastąpiło to 26 stycznia 1996 r. Podstawę prawną stanowił art. 48 ust. 2 Ustawy Konstytucyjnej z 17 października 1992 r., który stanowił: „Organem wykonawczym Prezydenta jest Kancelaria Prezydenta. Prezydent nadaje statut Kancelarii oraz powołuje i odwołuje jej Szefa”²¹.

Do kompetencji Szefa Kancelarii należało kierowanie jej pracami, także za pomocą swojego zastępcy oraz wydawanie zarządzeń, decyzji i poleceń. Kierownictwo Kancelarii Prezydenta tzn. Ministrowie Stanu, Szef Kancelarii i jego zastępcy oraz sekretarze wraz z podsekretarzami stanu, byli powoływani i odwoływani przez prezydenta, a Szef Kancelarii powoływał i odwoływał dyrektorów biur i kierowników zespołów oraz, po otrzymaniu zgody od prezydenta, ustalał liczbę etatów w KPRP. Szef Kancelarii, tak samo jak w przypadku poprzedniego dokumentu, mógł określić nadzór merytoryczny lub powierzyć kierowanie jednostką organizacyjną sekretarzom, podsekretarzom stanu i dyrektorom generalnym, a za zgodą prezydenta – ministrom stanu²². Szef Kancelarii Prezydenta RP do określonych zadań mógł tworzyć zespoły robocze oraz w formie zarządzenia określał szczegółowy zakres zadań i strukturę wewnętrzną statutowych jednostek organizacyjnych KPRP²³.

Na podstawie nadanego statutu Kancelarii Prezydenta, tworzyły następujące jednostki organizacyjne: Gabinet Prezydenta (Zespół Strategii, Zespół Rzecznika Prasowego, Zespół Inicjatyw Środowiskowych, Zespół Obsługi Organizacyjnej, Zespół Gabinetu Prezydenta), Gabinet Szefa Kancelarii, Biuro Prawno-Ustrojowe, Biuro Kadr i Odznaczeń, Biuro Kontaktów Międzynarodowych, Biuro Spraw Społecznych, Biuro Samorządowe, Biuro Analiz Gospodarczych, Biuro Finansowe, Biuro Skarg i Listów, Biuro Administracyjno-Gospodarcze²⁴.

21 stycznia 1998 r., Prezydent Aleksander Kwaśniewski, wydał zarządzenie w sprawie nadania nowego statutu KPRP. Podstawę prawną stanowił art. 143 nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., który stanowi: „Organem pomocniczym Prezydenta Rzeczypospolitej jest Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej. Prezydent Rzeczypospolitej nadaje statut Kan-

²¹ Art. 48 ust. 2 ustawy konstytucyjnej z 17 października 1992 r.

²² Załącznik do Zarządzenia nr 3 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 2 czerwca 1992 r., w sprawie nadania statutu KPRP § 3, 4 statutu KPRP.

²³ Załącznik do Zarządzenia nr 3... § 17, 18 statutu KPRP.

²⁴ Załącznik do Zarządzenia nr 3... § 5 statutu KPRP.

celarii oraz powołuje i odwołuje Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej²⁵. Na podstawie powyższego przepisu wszyscy późniejsi prezydenci nadawali statuty Kancelarii Prezydenta RP.

Prezydent A. Kwaśniewski, w trakcie trwania kadencji, podejmował również decyzje o reorganizacji Kancelarii. Stało się tak m.in. 23 grudnia 2000 r., na mocy zarządzenia zmieniającego statut Kancelarii. Na jego podstawie w skład Kancelarii wchodziły: Gabinet Prezydenta (Zespół Doradców Prezydenta, Rzecznik Prasowy Prezydenta, Zespół Informacji i Komunikacji Społecznej, Zespół ds. Wystąpień Prezydenta, Zespół Gabinetu Prezydenta, Zespół Protokolarny Prezydenta, Zespół Obsługi Organizacyjnej Prezydenta), Gabinet Szefa Kancelarii, Biuro Prawa i Ustroju, Biuro Kard i Odznaczeń, Biuro Spraw Międzynarodowych, Biuro Integracji Europejskiej, Biuro Spraw Społecznych, Kultury i Organizacji Pozarządowych, Biuro Polityki Regionalnej i Samorządu, Biuro Listów i Opinii Obywatelskich, Biuro Finansowe, Biuro Administracyjno-Gospodarcze²⁶. Statut z 1998 r., obowiązywał w Kancelarii także podczas drugiej kadencji Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

28 marca 2006 r., Prezydent Lech Kaczyński, wydał zarządzenie w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezydenta RP, które weszło w życie 1 kwietnia 2006 r. Na podstawie tego dokumentu moc straciło zarządzenie Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego z 21 stycznia 1998 r., w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezydenta²⁷.

W wydanym statucie, Prezydent Lech Kaczyński, określił Kancelarię Prezydenta jako organ pomocniczy Prezydenta RP, funkcjonujący zgodnie z poleceniami i decyzjami prezydenta. W statucie, określono kierownictwo Kancelarii, na czele z Szefem Kancelarii Prezydenta, który, obok Szefa Gabinetu Prezydenta oraz sekretarzy i podsekretarzy stanu był powoływany i odwoływany przez Prezydenta RP. Szef Kancelarii mógł wydawać zarządzenia, decyzje i polecenia, w których powierzał zadania sekretarzom i podsekretarzom stanu oraz wyznaczał nadzór merytoryczny nad komórkami organizacyjnymi Kancelarii Prezydenta RP. Po uzyskaniu zgody od prezydenta, Szef Kan-

²⁵ Art. 143 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

²⁶ Zarządzenie nr 1 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 23 grudnia 2000 r., zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

²⁷ Załącznik do Zarządzenia nr 1 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 28 marca 2006 r., w sprawie nadania statutu KPRP „Statut Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”.

celarii spośród sekretarzy i podsekretarzy wyznaczał zastępcę, który realizował powierzone mu obowiązki oraz zastępował Szefa Kancelarii podczas jego nieobecności. W § 5 wyszczególniono statutowe komórki organizacyjne, które tworzyły Kancelarię Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. W wyniku późniejszych zmian należały do niej: Gabinet Prezydenta (Zespołu Gabinetu Prezydenta, Zespołu Sekretariatu Prezydenta, Zespołu Protokolarnego Prezydenta, Zespołu Obsługi Organizacyjnej Prezydenta), Gabinet Szefa Kancelarii, Biuro Prawa i Ustroju, Biuro Kadr i Odznaczeń, Biuro Spraw Zagranicznych, Biuro Doradców, Ekspertyz i Opinii, Biuro Prasowe, Biuro do Spraw Wystąpień Prezydenta i Patronatów, Biuro Inicjatyw Społecznych, Biuro Listów i Opinii Obywatelskich, Biuro Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego, Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski, Biuro Administracyjno-Finansowe (później rozdzielone na dwa odrębne Biura), Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli, Zespół Analiz Bieżących, Archiwum Prezydenta, Pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych.

Do zmiany w statucie Kancelarii Prezydenta RP doszło m.in. 2 października 2006 r. Wówczas Prezydent RP postanowił zmienić strukturę organizacyjną Kancelarii. Na podstawie wydanego dokumentu Kancelarię Prezydenta poszerzono o dodatkowe biura; Biuro Administracyjno-Finansowe zostało podzielone na Biuro Finansowe oraz Biuro Administracyjne. Postanowiono utworzyć, w celu kontroli prawidłowej pracy Kancelarii oraz Gospodarstwa Pomocniczego, Biuro Kontroli Wewnętrznej, które na podstawie zarządzenia prezydenta z 14 lutego 2007 r., zmieniło nazwę na Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego. Dwa lata później w 2009 r., nazwę biura zmieniono na Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli. W opublikowanym do zarządzenia uzasadnieniu na temat reorganizacji struktury Kancelarii można przeczytać: „Przedłożony projekt zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dostosowuje strukturę Kancelarii Prezydenta RP do obecnych potrzeb wynikających z dotychczasowych doświadczeń w funkcjonowaniu Kancelarii Prezydenta RP”²⁸. Z kolei na podstawie zarządzenia

²⁸ Zarządzenie nr 5 z 2 października 2006 r.; zarządzenie nr 1 z 14 lutego 2007 r.; zarządzenie nr 4 z 31 marca 2009 r., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

prezydenta z 26 stycznia 2009 r., przeorganizowano Gabinet Prezydenta RP, z którego usunięto Zespół Gabinetu Prezydenta RP.

Prezydent Bronisław Komorowski, kiedy objął urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nie podjął decyzji o nadaniu statutu Kancelarii Prezydenta. Dokonał w nim jednak istotnych zmian poprzez wydanie szeregu zarządzeń, które zmieniły przepisy statutu nadanego przez Prezydenta L. Kaczyńskiego.

28 września 2010 r., Prezydent B. Komorowski, określił w zarządzeniu statutowe komórki organizacyjne Kancelarii. W jej skład weszły: Gabinet Prezydenta, Biuro Prawa i Ustroju, Biuro Kadr i Odznaczeń, Biuro Spraw Zagranicznych, Biuro Doradców, Ekspertyz i Opinii, Biuro Prasowe, Biuro do Spraw Wystąpień Prezydenta i Patronatów, Biuro Obsługi Organizacyjnej Prezydenta, Biuro Inicjatyw Społecznych, Biuro Listów i opinii Obywatelskich, Biuro Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego, Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski, Biuro Finansowe, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli, Biuro Administracyjne, Archiwum Prezydenta, Biuro Ochrony.

1 grudnia 2010 r., w życie weszło zarządzenie Prezydenta B. Komorowskiego, które dotyczyło reorganizacji statutowych komórek organizacyjnych Kancelarii Prezydenta. Na jego podstawie zostały zniesione trzy biura: Biuro Doradców, Ekspertyz i Opinii, Biuro Inicjatyw Społecznych, Biuro Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego. Prezydent, podjął decyzje o utworzeniu Biura Współpracy Instytucjonalnej oraz Biura Projektów Programowych i zmianie nazwy Biura Ochrony na Biuro Ochrony i Informatyki i Biura Archiwum na Biuro Archiwum Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Nazwa Biuro Ochrony powróciła ponownie 2 września 2013 r.²⁹

W 2011 r., Prezydent RP wydał kolejne zarządzenia dotyczące struktury Kancelarii Prezydenta. Dokumenty umożliwiły powstanie dwóch nowych biur: Biura Polityki Społecznej oraz Biura Kultury i Dziedzictwa, a także zlikwidowano Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli. Na podstawie § 2 zarządzenia prezydenta w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiedzialnym za przeprowadzenie reorganizacji w Kancelarii był Szef Kancelarii Prezydenta RP³⁰.

²⁹ Zarządzenie nr 5 z 1 grudnia 2010 r.; zarządzenie z 15 sierpnia 2013 r., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

³⁰ Zarządzenie nr 1 z 24 marca 2011 r.; zarządzenie nr 3 z 17 czerwca 2011 r., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP;

Za prezydentury Bronisława Komorowskiego zmiany w Kancelarii nie dotyczyły tylko kwestii organizacyjnych i strukturalnych. W 2013 r. prezydent postanowił dokonać zmian na kierowniczych stanowiskach. Zarządzenie, które weszło w życie 2 września 2013 r., stworzyło prezydentowi możliwość powoływania i odwoływania z spośród sekretarzy stanu Zastępców Szefa Kancelarii. Była to zmiana na podstawie której Prezydent RP mógł powołać więcej niż jedną osobę na to stanowisko. W dodatku, na wniosek Szefa Kancelarii, prezydent mógł powołać Szefa Gabinetu Prezydenta. Taka możliwość nie obowiązywała w Kancelarii zbyt długo, ponieważ 16 lipca 2015 r., Prezydent B. Komorowski, zlikwidował stanowisko Szefa Gabinetu Prezydenta RP³¹. Podjęcie takiej decyzji wydaje się być wysoce nie zrozumiałe w szczególności, że 6 sierpnia 2015 r., został zaprzysiężony nowo wybrany Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Nowy statut Kancelarii Prezydenta RP, został nadany po 9 latach, kiedy na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej został wybrany Andrzej Duda. Zarządzenie w tej sprawie wraz ze statutem zostało wydane przez prezydenta 7 sierpnia 2015 r., i uchyliło ono zarządzenie z 28 marca 2006 r. Prezydent Andrzej Duda również zaznaczył, że Kancelaria ma pomagać prezydentowi w realizacji jego konstytucyjnych i ustawowych kompetencji oraz w sposób merytoryczny wspomagać prezydenta, Szefa Kancelarii oraz Szefa Gabinetu Prezydenta, a także sekretarzy i podsekretarzy stanu. W statucie pojawiła się funkcja Szefa Gabinetu Prezydenta oraz utworzono stanowisko Dyrektora Generalnego Kancelarii. Na czele Kierownictwa Kancelarii Prezydenta stoi Szef Kancelarii, który wydaje zarządzenia, decyzje i polecenia³². Do ścisłego kierownictwa tego organu zaliczono: Szefa Kancelarii, sekretarzy stanu, w tym Szefa Gabinetu Prezydenta, oraz podsekretarzy stanu. Wyżej wymienione osoby, powołuje i odwołuje Prezydent RP³³.

zarządzenie nr 1 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 28 marca 2006 r., w sprawie nadania statutu KPRP.

³¹ Zarządzenie z 15 sierpnia 2013 r.; zarządzenie z 16 lipca 2015 r., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

³² A. Szluz, *Pozycja prawna Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2019, nr 2, s. 196.

³³ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 7 sierpnia 2015 r. w sprawie nadania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Szefowi Kancelarii Prezydenta, przyznano kompetencje w zakresie powoływania zespołów w Kancelarii oraz określania zakresu ich zadań, czasu pracy czy osób wchodzących w ich skład. Szef Kancelarii, może również wyznaczyć imiennie osobę z kierownictwa lub pracownika do wykonywania obowiązków w Kancelarii podczas jego nieobecności. Kancelarię Prezydenta A. Dudy tworzą poniższe komórki organizacyjne, które w późniejszym okresie zmieniły swoją nazwę: Biuro Szefa Kancelarii, Biuro Szefa Gabinetu Prezydenta, Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich, Biuro do Spraw Kontaktów z Polakami za Granicą, Biuro do Spraw narodowej Rady Rozwoju, Biuro do Spraw Wystąpień Prezydenta i Patronatów, Biuro Interwencyjnej Pomocy Prawnej, Biuro Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biuro Obsługi Organizacyjnej Prezydenta, Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski, Biuro Odznaczeń i Nominacji, Biuro Prasowe, Biuro Prawa i Ustroju, Biuro Spraw Zagranicznych, Biuro Wydarzeń Krajowych, Biuro Administracyjno-Finansowe, Archiwum Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej³⁴.

Prezydent A. Duda, tak jak poprzedni prezydenci, wydał zarządzenia do nadanego przez siebie statutu. Taki dokument pojawił się 13 kwietnia 2017 r., i umożliwił powstanie Biura Wydarzeń Krajowych oraz zmienił nazwę trzech biur. Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich zmieniono na Biuro Dialogu i Korespondencji, nazwę Biura do Spraw Narodowej Rady Rozwoju zastąpiono Biurem do Spraw Narodowej Rady Rozwoju, Samorządu i Inicjatyw Obywatelskich a Biuro do Spraw Kontaktów z Polakami za Granicą, Biurem do Spraw Kontaktów z Polonią i Polakami za Granicą³⁵.

Statut Kancelarii Prezydenta stanowi tylko część dokumentów, które regulują prawną działalność Kancelarii Prezydenta RP oraz zapewniają sprawne funkcjonowanie organu pomocniczego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

III. Podsumowanie

Poruszany w artykule temat jest istotny dla pełnego zrozumienia funkcjonowania urzędu prezydenta w naszym państwie oraz przysługujących mu

³⁴ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 7 sierpnia 2015 ... § 5 statutu KPRP.

³⁵ Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 13 kwietnia 2017 r., zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

kompetencji, których realizację zapewnia Kancelaria Prezydenta RP. Analiza podjętego tematu, pozwala na ukazanie podobieństw ale także zmian, które zachodziły w Kancelarii Prezydenta na przestrzeni 28 lat oraz jak ewaluowała struktura organizacyjna organu pomocniczego prezydenta.

W odpowiedzi na postawione w artykule pytanie, Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej, dokonywali zmian odnoszących się do struktury organizacyjnej organu pomocniczego prezydenta, ponieważ chcieli dostosować Kancelarię do założeń swojej prezydentury. Jako przykład podejmowania takich decyzji może posłużyć, utworzenie w Kancelarii Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, Biura Integracji Europejskiej, którego zadaniem było przygotowanie działań prezydenta odnoszących się do integracji z Unią Europejskiej³⁶, a w Kancelarii Prezydenta Bronisława Komorowskiego utworzono Biuro Polityki Społecznej oraz Biuro Kultury i Dziedzictwa³⁷, których wcześniej nie było.

Nadanie statutu Kancelarii Prezydenta nie jest jednak obowiązkiem prezydenta, ale możliwością z której oprócz Prezydenta Bronisława Komorowskiego skorzystali wszyscy Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej. Prezydent B. Komorowski, oparł swoją Kancelarię na przepisach statutu Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, który zmieniał za pomocą wydawanych zarządzeń. Można zadać pytanie, dlaczego podjętą taką decyzję? skoro dokonywano zmian m.in. w strukturze organizacyjnej. Być może kierownictwo Kancelarii uznało, że wprowadzane zmiany nie wymagają nadania nowego statutu.

Zmiany, które dotyczyły tworzenia, reorganizacji lub likwidacji komórek organizacyjnych oraz zakresu kompetencji kierownictwa Kancelarii są jak najbardziej zrozumiałe i stanowiły odpowiedź na priorytety poszczególnych prezydentów.

Literatura

Chorażewska A., *Model Prezydentury w praktyce politycznej po wejściu w życie Konstytucji RP z 1997 r.*, Warszawa 2008.

Frankiewicz A., *Kontrasygnata aktów urzędowych prezydenta*, Zakamycze 2004.

³⁶ Zarządzenie nr 1 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 23 grudnia 2000 r.

³⁷ Zarządzenie nr 1 z 24 marca 2011 r., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu KPRP.

- Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne, zarys wykładu*, Warszawa 2007.
- Kruk M., *Prerogatywa prezydenta RP*, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Komentarz encyklopedyczny*, red. W. Skrzydło, S. Grabowska, R. Grabowski, Warszawa 2009.
- Mojak, R., *Akty urzędowe prezydenta*, [w:] *Polskie prawo konstytucyjne*, red. W. Skrzydło, Lublin 2006.
- Mojski W., 2015, *Władza wykonawcza – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] *Konstytucyjny system organów państwowych*, red. E. Gdulewicz, Lublin 2015.
- Skrzydło W., *Ustrój polityczny RP w świetle Konstytucji z 1997 r.*, Warszawa 2014.
- Szluz A., *Pozycja prawna Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej*, „Przeгляд Prawa Konstytucyjnego” 2019, nr 2.
- Winczorek P., *Konstytucyjny system organów państwowych*, Warszawa 2012.